

AWTI-alert 10 september 2026

AWTI-alert 10 september 2026

In deze AWTI-alert lees je de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van wetenschap, technologie, innovatie en beleid. Wekelijks door een onafhankelijke redactie voor je geselecteerd.

Met deze week onder meer roep om een actievere rol van de overheid bij defensie-innovatie, Europese schone technologie in kaart gebracht en aandacht voor een Canadees talentprogramma dat Amerikaanse wetenschappers aantrekt.

Ken je iemand voor wie deze nieuwsbrief van toegevoegde waarde zou kunnen zijn? Doorsturen wordt gewaardeerd. [Abonneren doe je hier](#).

- ✓ [Nieuws en achtergronden uit de Europese Unie](#)
- ✓ [Nieuws en achtergronden uit de rest van de wereld](#)

De opvallendste berichten van de afgelopen week

Tweede Kamer roept kabinet op om haast te maken met concrete uitvoering rapport-Wennink

Afgelopen donderdag heeft de Tweede Kamer voor het eerst gedebatteerd over het rapport-Wennink. In de Kamer klonk een brede oproep aan het kabinet om haast te maken met de uitvoering van de aanbevelingen. Minister Herbert stelt dat het kabinet op de goede weg is en de afgelopen maanden al veel in gang heeft gezet. Met Prinsjesdag moet meer duidelijk worden over de financiële middelen voor een deel van de plannen, waaronder de nationale investeringsinstelling en het Nationaal Agentschap voor Disruptieve Innovatie. Een uitdaging bij de uitvoering is dat er verschillende ministeries tegelijk mee bezig zijn.

Lees meer:

[Verslag debat](#)

[Samenvatting debat](#)

[Artikel FD \(paywall\)](#)

Europese Commissie presenteert maatregelenpakket om Europese innovatie te stimuleren

De Europese Commissie heeft de European Innovation Act gepubliceerd: een maatregelenpakket dat moet helpen om innovatieve ideeën te ontwikkelen, financieren en opschalen. Het pakket moet het eenvoudiger maken voor start- en scale-ups om toegang te krijgen tot financiering, onder meer via een gemeenschappelijk EU-kader voor de waardering van intellectuele eigendom en een digitale marktplaats om kopers en verkopers te verbinden. Ook wordt het EU-kader voor overheidsopdrachten aangepast, zodat er meer ruimte komt voor innovatieve aanbestedingen. Via een Europese aanpak voor *regulatory sandboxes* moet er meer ruimte komen voor bedrijven, onderzoekers en overheden om innovatieve diensten en technologieën te testen.

Lees meer:

[Persbericht Europese Commissie \(Innovation Act\)](#)

[Persbericht Europese Commissie \(aanbestedingen\)](#)

OpenAI claimt kunstmatige algemene intelligentie met nieuw model Astra

Kunstmatige algemene intelligentie is een feit, stelt OpenAI-topman Greg Brockman bij de lancering van het nieuwe model GPT-6 Astra. Volgens OpenAI is van kunstmatige algemene intelligentie sprake wanneer systemen zelfstandig werken en beter presteren dan mensen. Astra scoort volgens het bedrijf hoog op een bekende test. Kritische wetenschappers plaatsen daar kanttekeningen bij; ze wijzen erop dat er geen eenduidige definitie van kunstmatige algemene intelligentie bestaat.

Lees meer:

[Artikel NOS](#)

[Artikel BNR](#)

Nieuws en achtergronden uit Nederland

Kabinet komt met plan om toe te werken naar 3%-R&D-doelstelling

Het kabinet komt eind september met een brief, waarin zal worden geschetst hoe het wil toewerken naar een investering van 3% van het bbp in R&D. Dat heeft minister Herbert toegezegd bij het tweeminutendebat over innovatie. Bij het debat zijn verschillende moties aangenomen, onder meer met de oproep om structurele financieringsvormen voor kennisvalorisatie in kaart te brengen en om een tijdelijke *regulatory sandbox* uit te werken voor innovatieve bedrijven. De AWTI adviseerde eind vorig jaar over investeren in kennis en innovatie.

Lees meer:

[Verslag plenaire vergadering](#)

[Overzicht stemmingen](#)

[AWTI-advies Weerbaar en toekomstbestendig](#)

Rapport: actievere overheid nodig voor defensie-innovatie

De defensiemarkt vraagt om een overheid die niet alleen inkoopt, maar ook richting geeft aan innovatie, industrie en internationale samenwerking. Dat is een van de aanbevelingen uit de Economische Beleidsanalyse Defensie-industrie, die is opgesteld in opdracht van het kabinet. De onderzoekers pleiten onder meer voor beleid dat het innovatieve mkb betere toegang geeft tot markt en overheid. Daarnaast wordt erop gewezen dat inzet op innovatie ook een bijdrage aan de economie kan leveren. De AWTI schreef eerder een advies over innovatie bij defensie.

Lees meer:

[Nieuwsbericht Rijksoverheid](#)

[Economische Beleidsanalyse Defensie-industrie](#)

[AWTI-advies Kennisoffensief voor defensie](#)

Macron en Jetten willen Frans-Nederlandse samenwerking rond technologie en innovatie versterken

Afgelopen week spraken premier Jetten en de Franse president Macron tijdens een werkbezoek aan ASML in Eindhoven hoe de samenwerking tussen techbedrijven en de overheid kan worden versterkt, onder meer bij strategische investeringsprojecten. Ook kwam het versterken van de Europese concurrentiepositie aan de orde, door de capaciteit op het gebied van AI en halfgeleiders in Europa uit te breiden.

Lees meer:

[Nieuwsbericht Rijksoverheid](#)

[Artikel BNR](#)

[Artikel FD \(paywall\)](#)

Podcast NSOB: hoe policy design nieuw beleid helpt ontwikkelen... of een beleidsadvies

Hoe kom je van een complex vraagstuk tot nieuwe mogelijkheden om te handelen? Policy design is een manier van werken waarbij beleid niet alleen wordt geanalyseerd of uitgevoerd, maar ook bewust wordt ontworpen. Wat levert het op dat een klassieke beleidsanalyse of adviesaanpak misschien niet oplevert? Onze raadsadviseur Tara van Viegen praat erover met Krijn van Beek in de nieuwe aflevering van Uit de school van NSOB. De AWTI heeft policy design ingezet bij het voorbereiden van een advies over publieke kennisinstituten, dat dit najaar verschijnt.

Luister de podcast:

[Via Spotify](#)

[Via Apple](#)

Lees meer:

[AWTI-advies in voorbereiding over publieke kennisinstituten](#)

TNO en Quobly intensiveren samenwerking ontwikkeling Europese quantumcomputers

TNO en de Franse deeptech-scale-up Quobly hebben een samenwerkingsovereenkomst ondertekend om technisch samen te werken aan de ontwikkeling van silicon-spin-qubittechnologie. TNO gaat het Franse bedrijf voorzien van meetgegevens van quantumapparaten, simulatiedata van apparaten en advies over stackintegratie, zodat wetenschappelijke concepten sneller kunnen

worden opgeschaald richting commerciële toepassingen.

Lees meer:

[Nieuwsbericht TNO](#)

TNO-vector: Nederland laat kansen liggen in biotechnologie

Nederland heeft een goede uitgangspositie om op het gebied van biotechnologie unieke posities op de wereldmarkt op te bouwen, maar laat kansen liggen. Dat concludeert TNO Vector in een datapublicatie. Nederland komt wereldwijd goed mee als het gaat om het aantal biotech start-ups, maar vervolgens slagen relatief weinig van deze bedrijven erin om door te groeien naar scale-ups. Volgens de onderzoekers mist Nederland hiermee kansen om zich onmisbaar te maken voor andere landen.

Lees meer:

[Nieuwsbericht TNO Vector](#)

ASML begint bouw nieuwe industriële campus

ASML is begonnen aan de bouw van een nieuwe industriële campus in Eindhoven, waarmee het bedrijf plaats wil maken voor ongeveer 20.000 extra werknemers. Hiermee kan het bedrijf het aantal medewerkers in Nederland bijna verdubbelen. De campus volgt op het zogeheten Project Beethoven: een investeringsplan van de Nederlandse overheid en regio Brainport van 2,5 miljard euro om de Nederlandse chipindustrie te stimuleren.

Lees meer:

[Artikel Binnenlands Bestuur](#)

[Artikel BNR](#)

Nieuws en achtergronden uit de Europese Unie

Commissie wil robotica-programma vóór 2028

De Europese Commissie zal voor 2028, wanneer het volgende meerjarig financieel kader begint, een "solide programma" voor robotica voorstellen. Volgens een vertegenwoordiger van de Commissie moet daarbij de aandacht uitgaan naar infrastructuur, dataruimtes, ecologische duurzaamheid en de versnelde overgang van lab naar markt. Critici wijzen op trage Europese besluitvorming, oneerlijke concurrentie vanuit de VS en China, en een gebrek aan snelheid en schaal om de sector te laten doorbreken.

Lees meer:

[Artikel Science Business](#)

Recordaantal aanvragen voor ERC Starting Grants

De Europese Onderzoeksraad kent 705 miljoen euro toe aan 421 beginnende onderzoekers, waarvan 33 in Nederland. De zogeheten ERC Starting Grants ontvingen met een stijging van 22% een recordaantal aanvragen. De meeste toekenningen gaan naar onderzoeksinstituten in Duitsland, gevolgd door het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk. Ook het aantal aanvragen voor ERC Advanced Grants is toegenomen ten opzichte van vorig jaar.

Lees meer:

[Persbericht ERC \(Starting Grants\)](#)

[Persbericht ERC \(Advanced Grants\)](#)

Rol van concurrentiefonds binnen Horizon Europe blijft twistpunt

De koppeling tussen het volgende Horizon Europe-programma het European Competitiveness Fund blijft voor spanning zorgen tussen het Europees Parlement en de Raad. Tijdens een hoorzitting met de Ierse minister van Onderzoek Lawless, wiens land momenteel het voorzitterschap van de Raad bekleedt, vreesde parlamentsrapporteur Ehler dat samenwerkingsgericht onderzoek uit Pijler 2 ondergeschikt raakt aan het fonds. Lawless benadrukte dat Horizon niet ondergeschikt mag worden aan het fonds. Ook pleit Ehler voor onafhankelijke expertraden bij het opstellen van financieringsoproepen, terwijl de lidstaten zelf een grotere stem willen bij het bepalen van prioriteiten.

Lees meer:

[Artikel Science Business](#)

Nieuwe Atlas vergelijkt schone technologie in 30 Europese landen

Denktank Bruegel brengt in de nieuwe European Clean Tech Atlas 2026 de adoptie en productie van schone technologieën in 30 Europese landen in kaart. Ook vergelijkt het de Europese concurrentiepositie met die van China en de Verenigde Staten. Voor Nederland bevat de Atlas onder meer cijfers over aardgas na de sluiting van de Groningse gasvelden, de groei van zon- en windenergie, en de toenemende verkoop van warmtepompen en elektrische voertuigen. De Atlas biedt zo een gedetailleerd overzicht voor wie geïnteresseerd is in de energietransitie of de concurrentiepositie van Europese cleantech.

Lees meer:

[Clean Tech Atlas](#)

JRC-rapport nuanceert vertrek Europese start-ups naar VS

Ongeveer 3 procent van de Europese start-ups met durfkapitaal verplaatste tussen 2000 en 2025 hun hoofdkantoor naar het buitenland, meestal naar de Verenigde Staten. Dat blijkt uit een rapport van het Joint Research Centre van de Europese Commissie. Volgens de onderzoekers is er geen sprake van een "braindrain": vertrek naar de VS gaat zelden gepaard met het stopzetten van Europese activiteiten. Sterker nog, die activiteiten groeien na verhuizing zelfs sneller dan bij bedrijven die niet verhuisden. Zij pleiten daarom niet voor het bemoeilijken van verhuizen, maar voor versterken van de Europese interne markt en meer Europees groeikapitaal.

Lees meer:

[Rapport JRC](#)

Science Europe: academische vrijheid staat wereldwijd onder groeiende druk

Wetenschappelijke vrijheid staat wereldwijd onder toenemende druk, stelt Science Europe. Volgens de Academic Freedom Index is de academische vrijheid sinds 2010 in vrijwel alle regio's gedaald, met een bijzonder scherpe achteruitgang in de Verenigde Staten. Genoemde bedreigingen zijn onder meer de groeiende macht van enkele grote uitgeverijen over wetenschappelijke tijdschriften, afhankelijkheid van projectfinanciering en de impact van AI op wetenschappelijk werk.

Lees meer:

[Rapport Science Europe](#)

Commissie publiceert handreiking voor valorisatie multidisciplinair onderzoek

De Europese Commissie heeft een nieuwe handreiking gepubliceerd met tien "valorisatiepaden" om onderzoekers te helpen de maatschappelijke en economische waarde van multidisciplinair onderzoek beter te benutten. De tien paden bestrijken uiteenlopende terreinen, van technologische toepassingen tot beleidsadvies en cultuur. De handreiking biedt daarmee een praktisch instrument voor onderzoekers en kennisinstellingen die betrokken zijn bij kennisvalorisatie.

Lees meer:

[Handreiking Europese Commissie](#)

Duitse industrie vraagt om snellere opschaling van onderzoek

Het Fraunhofer-Gesellschaft, de grootste Duitse organisatie voor toegepast onderzoek, en industriefederatie BDI roepen op tot snelle uitvoering van het Duitse "Freedom to Innovate"-initiatief, onderdeel van een bredere Hightech Agenda die voor de zomer werd gepresenteerd. Dat kan volgens hen vooral via bestaande

regelgeving en niet via nieuwe wetgeving. Zij pleiten voor meer ruimte voor onderzoeksinstellingen om demonstratie- en pilotinstallaties te bouwen. Ook moeten financieringsprocedures sneller en eenduidiger worden, met gestandaardiseerde vereisten, digitalisering van processen en duidelijkere regels voor het gebruik van data.

Lees meer:

[Persbericht Fraunhofer-Gesellschaft](#)

Nieuws en achtergronden uit de rest van de wereld

Canadees talentprogramma trekt tientallen Amerikaanse wetenschappers aan

Canada heeft via een nieuw talentprogramma 48 Amerikaanse onderzoekers aangetrokken. De onderzoekers ontvangen samen 500 miljoen Canadese dollar verspreid over acht jaar. Onzekerheid over onderzoeksfinanciering onder de regering-Trump was voor meerdere onderzoekers een doorslaggevende factor om te vertrekken. Canada volgt hiermee het voorbeeld van Frankrijk, dat via het programma Choose France for Science eerder al 41 in de VS werkzame onderzoekers wist aan te trekken. In *Nature* waarschuwen diverse onderzoekers voor een braindrain uit de VS.

Lees meer:

[Artikel Nature](#)

Vrije Universiteit Brussel trekt vier Amerikaanse klimaatonderzoekers aan

De Vrije Universiteit Brussel trekt vier internationaal gerenommeerde klimaatonderzoekers aan die momenteel verbonden zijn aan Amerikaanse universiteiten. De onderzoekers gaan de komende drie jaar aan de slag binnen het VUB-US Research Chair-programma. Volgens VUB-vice-rector Onderzoek Pieter Ballon is het niet de bedoeling dat de onderzoekers hun band met hun Amerikaanse universiteit verbreken; het programma moet vooral een brug slaan tussen Europa en de VS.

Lees meer:

[Persbericht VUB](#)

[Artikel VRT NWS](#)

Bruegel: splitsing VS-China in AI nauwelijks te handhaven

De door de VS nagestreefde technologische splitsing tussen Amerikaanse en Chinese AI is in de praktijk nauwelijks te handhaven. Dat wordt gesteld in een analyse van denktank Bruegel. Open AI-modellen zoals DeepSeek worden wereldwijd gebruikt en zijn niet terug te roepen, waardoor een scheiding op softwareniveau vrijwel onmogelijk is. Op hardwareniveau is een splitsing wel mogelijk, via regulering van chips en apparatuur zoals Nederlandse lithografiemachines.

Lees meer:

[Artikel Bruegel](#)

België en India willen handel verdubbelen

België en India willen hun onderlinge handel de komende vijf jaar tijd verdubbelen, van 9,4 miljard naar circa 18,8 miljard euro. Dat kondigde federaal-premier Bart De Wever aan tijdens een bezoek aan India. De samenwerking breidt uit van de traditionele diamanthandel naar onder meer defensie, halfgeleiders, groene energie en kritieke grondstoffen. België en India ondertekenden een intentieverklaring rond defensiesamenwerking en een formeel akkoord over groene energie en kritieke grondstoffen. Vijftien Belgische bedrijven nemen deel aan de handelsmissie.

Lees meer:

[Artikel VRT NWS](#)

[Artikel De Standaard](#)

Opinie: kijk voorbij VS-China in technologiedebat

Het wereldwijde technologiedebat draait vrijwel volledig om de rivaliteit tussen de VS en China, maar dat beeld is te eenzijdig, betoogt Mehran Gul in een opiniestuk voor het IMF. Volgens Gul zouden er succesvolle alternatieve modellen bestaan. In Zuid-Korea blijven techconglomeraten als Samsung en Hyundai al decennia relevant, terwijl vergelijkbare Amerikaanse bedrijven allang zijn ingehaald door nieuwe concurrenten. In Singapore speelt juist de overheid zelf een leidende rol in innovatie, via langetermijninvesteringen en het eigen ontwikkelagentschap GovTech. Beide voorbeelden laten volgens Gul zien dat het gangbare, via durfkapitaal gedreven bedrijfsmodel geen vanzelfsprekendheid is, maar één keuze naast andere.

Lees meer:

[Artikel IMF](#)

Nature: NIH draagt onderzoeksprojecten over aan Amerikaans leger

Het Amerikaanse National Institutes of Health (NIH) heeft een overeenkomst met het ministerie van Defensie gesloten om honderden miljoenen dollars aan infectieziekteonderzoek over te hevelen. Het geld is afkomstig van het Amerikaanse infectieziekte-instituut NIAID. Critici stellen echter dat de deal het Pentagon in staat stelt een begrotingstekort te dekken dat is ontstaan door de oorlog met Iran. Het congres, dat over de federale begroting beslist, is niet over de deal geïnformeerd.

Lees meer:

[Artikel Nature](#)

U ontvangt deze e-mail omdat u zich heeft geabonneerd op berichten van Adviesraad voor wetenschap, technologie en innovatie op het e-mailadres a.vandergiessen@awti.nl.

[Afmelden](#) | [Abonnement beheren](#)